

BPS

WICEPREZES RADY MINISTRÓW
Minister
Spraw Wewnętrznych i Administracji
LUDWIK DORN

Warszawa, dnia...²⁴ lipca 2006 roku

BMP-0724-5330/06/EW/RC

KANCELARIA SENATU
BIURO PREZYDIALNE

wpłynęło dn. 25.07.06
nr 4061 podpis

SEKRETARIAT
Marszałek Senatu
27.07.06
5421 podpis

Pan Bogdan BORUSEWICZ
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Nawiązując do pisma z dnia 21 czerwca 2006 roku (sygn. BPS/DSK-043-371/06) przekazującego oświadczenie Senatora RP Pana Stanisława Koguta złożone podczas 12 posiedzenia Senatu RP w dniu 8 czerwca 2006 roku w sprawie *odbudowy systemu zabezpieczeń przeciwpowodziowych, stworzenia sprawnego systemu ostrzegania i zabezpieczania mienia na obszarach zagrożonych*, z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Działania rządu w zakresie usuwania skutków powodzi i tworzenia zabezpieczenia przeciwpowodziowego obejmują lata 1997-2006. Powódź z 1997 roku spowodowała największe straty (oszacowane przez Główny Urząd Statystyczny na ponad 12 mld zł); zniszczona została infrastruktura komunalna – m.in. sieć wodociągowa i kanalizacyjna, oczyszczalnie ścieków, drogi i mosty – obiekty użyteczności publicznej; placówki oświatowe; obiekty służby zdrowia; urządzenia i obiekty hydrotechniczne; sieć umocnień przeciwpowodziowych oraz inne. Na usuwanie skutków powodzi z 1997 roku z budżetu państwa wydano kwotę ponad 8 mld zł.

W latach 1998-2006 występowały powodzie o mniejszym zasięgu terytorialnym, jednak nie mniej dotkliwe dla mieszkańców i infrastruktury komunalnej (np. straty spowodowane powodzią w lipcu i sierpniu 2001 roku oszacowano na ponad 3 mld zł).

W celu realizacji zadań związanych z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych i tworzenia zabezpieczenia przeciwpowodziowego utworzony został system finansowania, na który złożyły się m.in. rezerwy celowe budżetu państwa (rezerwa na usuwanie klęsk żywiołowych oraz rezerwy ze środków kredytowych i międzynarodowych instytucji finansowych, tj.: Bank Świtowy, Europejski Bank Inwestycyjny i Bank Rozwoju Rady Europy).

W ramach działań prowadzonych z zakresie usunięcia zniszczeń popowodziowych i budowy osłony przeciwpowodziowej zrealizowano w latach 1997-2005 i nadal są realizowane następujące programy międzyresortowe, których koordynatorem jest Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji:

1. Program – budowa systemu osłony przeciwpowodziowej i ograniczenia zagrożenia, na który składa się:
 - planowanie osłony przeciwpowodziowej zlewni, systemy informatyczne, modelowanie, planowanie dla zlewni Odry i Wisły (składowa zrealizowana przez regionalne zarządy gospodarki wodnej we Wrocławiu, Krakowie, Poznaniu),

- system „Monitoringu i Osłony Kraju” – „SMOK” – zadanie zrealizowane przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej obejmowało zbudowanie systemu informacji o aktualnej i przewidywanej sytuacji hydrologiczno-meteorologicznej w dorzeczach rzek. Pełna automatyzacja sieci posterunków obserwacyjno-pomiarowych i przesyłania informacji oraz nowoczesny system łączności,
- prewencja i ograniczenie ryzyka powodzi (zrealizowane były zadania mające na celu zwiększenie zdolności władz lokalnych do ograniczania podatności na zagrożenia powodziowe, zmniejszenie bezpośrednich i pośrednich strat powodziowych oraz ograniczenie obciążeń finansów publicznych przez przyjęcie zapobiegawczych programów inwestycyjnych i systemów bodźców). Opracowano i wdrożono pilotażowe Lokalne Plany Ograniczania Skutków Powodzi i Profilaktyki Powodziowej. Realizacja programu wspierana była przez dwie Jednostki Wsparcia Technicznego działające pod nazwą Biura Lokalnej Ochrony Przeciwpowodziowej we Wrocławiu – dla dorzecza górnej i środkowej Odry oraz w Krakowie dla górnej Wisły. Polegała ona na wykorzystaniu technik organizacyjno-prawnych czyli tzw. metod nietechnicznych, do których należało: wypracowanie systemów ostrzeżeń powodziowych; zabezpieczenie obiektów na terenach zalewowych oraz przygotowanie mieszkańców i użytkowników terenów zalewowych. Zapewniono pomoc gminom i powiatom w przygotowaniu własnych programów przeciwdziałania skutkom powodzi uwzględniających głównie metody nietechniczne minimalizacji strat, tj. opracowanie map zalewów powodziowych, poszerzenie wiedzy i świadomości społeczności lokalnych; pomoc merytoryczna w zakresie przygotowania się do powodzi i jak na nią reagować, adresowana do lokalnych samorządów i administracji, opracowanie polityki informacyjnej o tym jak stworzyć warunki indywidualne by zmniejszyć zagrożenie życia i dobytku.

Na budowę tego systemu przeznaczono ponad 340 mln zł.

2. Program odbudowy obiektów infrastruktury wodnej i innych urządzeń ochrony przeciwpowodziowej, w ramach którego:
 - odbudowano i zmodernizowano budowle oraz urządzenia hydrotechniczne: polder „Buków”, zbiorniki „Czaniec”, „Tresna”, „Stronie Śląskie”, „Mirsk” oraz obiekty ochrony przeciwpowodziowej Kędzierzyna Koźła, remont dolnego stanowiska na zbiorniku „Nysa” na Nysie Kłodzkiej, odbudowa i modernizacja Węzła Szczytnickiego i Bartoszowickiego na Odrze, wyremontowano i odbudowano uszkodzone stopnie wodne: Łączany, Zespół Obiektów Hydrotechnicznych Łączany – Skawina, Dąbie Przewóz,
 - zrealizowane zostały znaczące inwestycje w gospodarce wodnej: zbiorniki wodne „Topola” i „Kozielno” na Nysie Kłodzkiej i Kanał Ulgi dla miasta Opola. Budowa zbiorników wodnych „Racibórz”, „Borków”, „Nielisz” na rzece Wieprz, „Wióry” na rzece Wiślinie, Kuźnica Warężyńska na rzece Przemszy.

Na ten cel przeznaczono ponad 1,6 mln zł.

3. Program odbudowy i modernizacji wałów przeciwpowodziowych i innych urządzeń melioracji wodnych podstawowych, w ramach którego odbudowano, zmodernizowano i wybudowano wały przeciwpowodziowe wraz z budowlami, naprawiono i zmodernizowano stacje pomp, naprawiono koryta rzek, wyremontowano drogi dojazdowe do wałów oraz wybudowano nowe wały przeciwpowodziowe.

Ogółem odbudowano i zmodernizowano ponad 1000 km wałów przeciwpowodziowych, ponad 2.220 km koryt rzek i potoków umocniono i oczyszczono.

Na powyższe zadania przeznaczono ponad 1,8 mln zł.

4. Program odbudowy i modernizacji infrastruktury komunalnej jednostek samorządu terytorialnego dotkniętych skutkami klęsk żywiołowych.

W ramach programu realizowano zadania w zakresie odbudowy i modernizacji infrastruktury komunalnej (drogi i mosty, systemy wodociągowe i kanalizacyjne, systemy ciepłownicze i gazownicze, składowanie odpadów, komunalne budownictwo mieszkaniowe, budynki użyteczności publicznej, obiekty służby zdrowia i placówki oświatowe).

Na powyższe zadania przeznaczono środki budżetu państwa (rezerwa celowa na usuwanie skutków powodzi, Kredyt Banku Światowego, Fundusz Prywatyzacji, NFOŚiGW, Eko Fundusz, MEN), środki z rachunków specjalnych utworzonych przez KPRM i TVP S.A., środki PHARE o łącznej wysokości ponad 2,4 mln zł.

5. Program odtworzenia zniszczonego wyposażenia w jednostkach straży pożarnej wchodzących w skład Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz wyposażenia Krajowych Baz Sprzętu Specjalistycznego.

Program ma na celu wyposażenie jednostek należących do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego w sprzęt do walki z powodzią i innymi zdarzeniami mającymi charakter masowych zagrożeń. Środki przeznaczone zostały na zakup ciężkich samochodów specjalistycznych, przyczep pożarniczych do transportu kontenerów, zakup kontenerów zabezpieczenia sanitarnego, kontenerów przeciwpowodziowych, kontenerów kwatermistrzowsko-socjalnych, kontenerów uzdatniania wody.

Na powyższy cel przeznaczono środki budżetu państwa w kwocie 44,8 mln zł.

6. Projekt „Osłona przeciwsuwiskowa” na współfinansowanie naprawy, odbudowy i ochrony infrastruktury publicznej, która została zniszczona lub jest narażona na zniszczenie przez osuwiskowe ruchy ziemi czy erozję brzegu morskiego na obszarze Polski. Zjawiska te nasiliły się po powodziach z roku 1997 i późniejszych.

Na całość programu realizowanego w latach 2003-2009 zostanie przeznaczone łącznie 67 mln EUR (około 320 mln zł), w tym 50 mln EURO pochodzących z kredytu Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

W fazę realizacyjną wszedł Komponent A Projektu „Osłona Przeciwsuwiskowa – finansowanie likwidacji skutków osuwisk i zapobiegania ich występowaniu”. W pierwszej kolejności zagwarantowano środki dla jednostek samorządu terytorialnego na dofinansowanie prac przygotowawczych przed zasadniczą częścią inwestycyjną realizacji zadań, a więc głównie przygotowanie dokumentacji geologiczno inżynierskich, projektów zabezpieczenia osuwisk wraz z projektami budowlanymi. Szacuje się, że w ramach Komponentu A Projektu „Osłona Przeciwsuwiskowa” weźmie udział około 100 jednostek samorządu terytorialnego realizując blisko 180 zadań inwestycyjnych związanych z likwidacją bądź zabezpieczeniem 507 osuwisk, głównie na terenie Małopolski i Podkarpacia, jak również województw: śląskiego, świętokrzyskiego, lubelskiego, mazowieckiego, kujawsko-pomorskiego i pomorskiego.

Istotną rolę w kontynuacji prac zabezpieczających przed powodzią odgrywa wieloletni „Program dla Odry 2006” ustanowiony przez Sejm RP w lipcu 2001 roku. Program ten stanowi przykład rozwiązania kompleksowego, opartego na strategii łączącej w sobie cele zabezpieczenia przeciwpowodziowego, ochrony czystości wód

i środowiska przyrodniczego z przywróceniem rzece funkcji gospodarczych (transport, energetyka i turystyka).

Jednocześnie pragnę dodać, że sposób zabezpieczania mienia osób ewakuowanych z terenów objętych klęską żywiołową reguluje Zarządzenie Nr 24 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 listopada 2000 roku w sprawie metod i form wykonywania zadań Policji w warunkach katastrofy, awarii technicznych i innych zagrożeń oraz Wytyczne Nr 3/2000 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 2000 roku w sprawie postępowania Policji w warunkach katastrofy naturalnej i awarii technicznej oraz w czasie innych zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu ludzi i środowiska.

Zgodnie z § 4 ww. Zarządzenia kierownicy jednostek organizacyjnych Policji w zakresie działań porządkowych zapewniają ochronę pozostawionego mienia, a także ochronę miejsc składowania mienia porzuconego i ewakuowanego oraz przeszukiwanie terenu w celu zebrania, oznaczenia i zdeponowania mienia porzuconego. Ponadto są oni zobowiązani udzielać mieszkańcom informacji m.in. o miejscu przechowywania zabezpieczonego mienia.

Natomiast zgodnie z ww. wytycznymi, zadaniem Policji jest ochrona mienia osób i instytucji ewakuowanych z rejonu działań. Ponadto, po przeprowadzonej ewakuacji do obowiązków Policji należy zabezpieczenie opuszczonego terenu przed wejściem osób niepowołanych oraz niekontrolowanym powrotem ewakuowanych. Środki bezpieczeństwa obejmować mogą zakaz wjazdu pojazdów i wstępu osób oraz zatrzymywanie i legitymowanie osób przebywających w rejonie ewakuacji. Stan taki jest utrzymywany do czasu, gdy możliwy będzie kontrolowany powrót ludności na teren zagrożony.

Pragnę ponadto dodać, że obecnie nie ma uregulowań prawnych określających zasady organizacji systemu ostrzegania i alarmowania ludności. Próba wypełnienia tej luki, głównie w aspekcie zapewnienia jednolitości procedur postępowania w zakresie ostrzegania i alarmowania ludności są „Założenia do gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych procedur informowania, ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach” – wydane przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej, Szefa Obrony Cywilnej Kraju w 2004 roku. Założenia wymieniają rodzaje środków informowania, ostrzegania i alarmowania społeczeństwa, określają wymagania funkcjonalno-techniczne dla syren alarmowych oraz elementy składowe komunikatu o zagrożeniu. Nakładają one także na szefów obrony cywilnej poszczególnych szczebli obowiązki w zakresie ostrzegania ludności. Zaznaczyć jednak należy, że przedmiotowe założenia nie są obowiązującym aktem prawnym.

Pragnę jednocześnie poinformować, że w MSWiA trwają prace na projektem ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej. Ustawa ta kompleksowo ureguje system ochrony ludności i obrony cywilnej w Polsce (w tym również system ostrzegania i alarmowania ludności). Zgodnie z harmonogramem prac Rządu projekt ustawy zostanie przedstawiony Radzie Ministrów jeszcze w 2006 roku.

Z poważaniem,

MINISTER
Spraw Wewnętrznych i Administracji
Paweł SŁOCH
z up. Paweł SŁOCH
Podsekretarz Stanu

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (dotyczy: DSP-4404-88(2)16/06)